

Kinh Tam Pháp

Kalama tri ân đh hongtran411 ghi chép.

[29/09/2025 - 03:05 – hongtran411]

Kinh Tam Pháp

Bài kinh và kinh hôm nay thì chúng ta học nói là bài nói là bài kinh nhưng thực ra đó có một nội dung là tổng hợp của nhiều cái về kinh khác nhau, và kinh khá dài.

Và đây nội dung ấy là đại khái đó là cái cái lộ trình, cái lộ trình sinh tử và giải thoát, được thu gọn trên một cái nguyên tắc nhân quả tương quan và liên lũy, tương quan và liên lũy là sao?

Cái thứ nhất ấy, chúng ta phải đồng ý với nhau theo cái nội dung chánh kinh ấy, thì không có sinh tử thì không có giải thoát. Không có sinh tử thì không có giải thoát. Giải thoát là cái con đường cuối của cái người mà không còn muốn sinh tử nữa. Giải thoát và sinh tử không có tách rời nhau. Con đường vào rừng cũng chính là con đường ra rừng. Và cái đoạn đầu của bài kinh này, Đức Phật xác định rằng, không có già bệnh chết rồi, chỉ không có chư Phật ra đời. Bởi vì chính chư Phật là cái người buổi đầu cũng như chúng ta vậy đó, giống hệt chúng ta 100%.

Nhưng mà do cái gọi là minh sư thiện hữu, mình phải xác định như vậy, do minh sư thiện hữu, tức là sự tác động từ bên ngoài, và cái khả năng tư duy của bản thân, hai cái này nó được Đức Phật ở cũng ở tầng chi này, một bài kinh khác ngài xác định. Cái người mà tìm được một cái hướng đi đúng đắn cho mình là phải dựa vào hai cái điều kiện.

Một á là gọi là ‘paraghosa’, có nghĩa là phải học từ người khác, tức là minh sư thiện hữu. Chứ còn mà học với mấy người xúi dại nói làm chi. phải học cái minh sư thiện hữu, gọi là ‘paraghosa’.

Cái thứ hai nữa là ‘yoniso manasikāra’, có nghĩa là khả năng tư duy đúng đắn. Thì với hai cái nền tảng này thì một người mà từ bình thường tầm thường thì trở thành cái bậc phi thường được. thì vô lượng kiếp về trước thì Bồ Tát Thích Ca Mâu Ni cũng như chúng ta vậy đó. những người nhờ hai cái này. mà nhờ mà hai cái này đó là chúng ta hoàn toàn có thể có.

Nhưng mà mình không có biết vận dụng thôi. Có nghĩa là cũng gặp minh sư thiện hữu, thậm chí gặp gỡ thánh hiền nhưng mà ngài biết lắng nghe còn mình thì mình không biết lắng nghe. Chơi với bạn mình không có biết chọc lọc. Mình không có chọn lọc. Từ đó đó mình không có nghe được cái. cái mà phải nghe, nên nghe, cần nghe. Và nếu mà không có nghe được thì mình lại thiếu cái thứ hai. Có nghĩa là không có khả năng tư duy đúng đắn.

Cho nên là chúng tôi quay lại cái nội dung kinh tức là từ vô lượng kiếp về trước ngài cũng là một người như mình vậy đó, cũng sinh ra trong một cái cảnh đời rồi sanh già bệnh chết. Nhưng mà nhờ minh sư thiện hữu và cái khả năng khéo tư duy, tư duy đúng đắn. Cho nên ngài trở thành một Đức Phật. À, trở thành một Đức Phật. đương nhiên, những người trong room này không học được Phật pháp. Các học Phật pháp, cái cái gọi là Phật giáo mà chúng ta biết ấy, cái gọi là đó, Phật giáo chúng ta biết, nó rất là tật nguyên. Nó không đủ để làm tiêu biểu, làm đại diện cho cái gọi là tuệ giác của một Đức Phật. Mà mình không chịu học giáo lý. Rồi là mình đứng ở cái hệ phái này thì mình mạt sát cái hệ phái kia. Rồi giữa những người cùng hệ phái thì theo sư phụ này thì mạt sát sư phụ nọ. Giáo lý thì không chịu học. Giáo lý không chịu học, chỉ biết thờ Phật bằng cảm tính thôi.

Cho nên là cái nền mà trên nền tảng như vậy đó thì cái bài kinh này mới vô là mình đã thấy trót quớt rồi. Mình không có thấm được. Mình không có thấm được tại sao mà Phật dạy. là trên cái nền tảng già bệnh và chết thì chư Phật mới ra đời được là chỗ đó đó.

Tức là từ vô lượng kiếp xưa là Bồ Tát Thích Ca Mâu Ni đã thấy chán cái cảnh sanh già bệnh chết.

Trong kinh có kể một câu chuyện cụ thể là sau một thời gian dài là chán đời và huân tu các hạnh lành cầu Phật đạo thì có một cái lần đó ngài là một vị đạo sĩ tên là Sumedha đã gặp được Đức Phật Nhiên Đăng, ngài trải mình xuống đất trên một cái chỗ sinh để cho Đức Phật và chư tăng đi qua và nguyện trở thành Đức Phật như Phật Nhiên Đăng. Giống như Phật Nhiên Đăng vậy.

Và cái duyên sự trước đó đó là một cái chuyện đáng để mình phải suy tư. Tức là trước khi trở thành một đạo sĩ tu trong núi đặc thiên chứng thông thì Sumedha là một cậu công tử nhà giàu. Một buổi chiều kia, trong cái đó là một buổi chiều, sau khi đi tắm sông về, đi tắm ở ngoài sông, với đông đảo người hầu, thì về đến nhà đó thì gia nhân mới lại dọn lên một mâm cơm rượu, cơm rượu thịt e chè.

Thì ngài chưa có ăn là ngày đã liếc quanh ngôi nhà, ngài mới suy nghĩ. Ngài nghĩ không lẽ nào, không lý nào mà cuộc đời mình nó cứ vẫn xoay ở trong cái quỹ đạo buồn tẻ, vô vị, nhạt nhẽo và vô nghĩa này hay sao.

Ông nội mình chết để lại gia tài cho bố mẹ mình, bố mẹ mình chết để lại cho mình. Rồi trên cái mớ gia tài này là mình hãy làm ăn kiếm thêm vàng bạc châu báu. Rồi ngày ngày thì ăn chơi vui đùa, phải không? Rượu thịt, phụ nữ. Rồi vài mươi năm nữa cái mình cũng lẫn ra mình chết như là các thế hệ ông bà và cha mẹ mình hay sao.

Nghĩ vậy Bồ Tát shock nặng, không thể ở lại đời sống cư sĩ, Ngài đem hết gia tài bố thí, cho xong ngài vào núi đắc thiền, gặp Phật. Thì mình thấy rõ ràng rằng đó cái đại nguyện Bồ Đề Tâm, cái bốn nguyện Phật đạo của Bồ Tát cũng được khởi đi từ cái nền tảng của già bệnh và chết. Thì nhìn thấy cái cảnh đó người ta chán nản, mình cũng thấy mỗi ngày đó chứ, nhưng mà mình có thể mình cũng nghe đạo nghe pháp mỗi ngày đó chứ, nhưng mà mình thiếu cái thứ hai là mình thiếu cái khả năng tư duy. Cho nên đây là cái đoạn kinh đầu tiên ngài dạy rằng là trên nền tảng già bệnh chết thì mới có chư Phật, mới có chư Phật ra đời là chỗ đó.

Và ở trong Trung Bộ Kinh có bài kinh Thánh cầu ấy, ngài dạy là có những kẻ sanh ra trên đời này trong cái hình hài trong cái thân phận bèo bọt phù du của già bệnh chết. Và tiếp tục vùi đầu ở trong cái già bệnh chết đó để mà hướng về một cái hình hài, một cái thân phận sinh tử khác của đời sau kiếp khác. Đó là ‘....’ có nghĩa là cái lộ trình của phàm phu.

Nhưng mà có cái lộ trình thứ hai nó ngoạn mục hơn, nó đẹp hơn, nó cần thiết hơn, ý nghĩa hơn. Đó chính là ngay trên cái nền tảng già bệnh chết này nè. Có người biết chán sợ và buông. Không biết bao nhiêu lần tôi nói thế này. Học đạo để thấy ra được cái chuỗi công thức này. Phải học đạo để thấy ra được cái chuỗi công thức này. Một là toàn bộ thế giới này nó chỉ nằm ở trong cái sướng và khổ thôi. Sướng và khổ. từ con giun đất cho tới con lợn và lên tới tổng thống Mỹ, Đế thích, Phạm Thiên. thì nó chỉ lại cái lộ trình của sướng và khổ thêm.

Và sướng khổ nó ở đâu nó ra? Nó đi ra từ cái thích và ghét. Đây. Thích và ghét. Khi mà mình thích cái gì mình sẽ ghét cái ngược lại và khi mình ghét cái gì có nghĩa là mình sẽ thích cái ngược lại. Mà cái thích ghét này ở đâu nó ra? Nó do tiền nghiệp của vô số đời quá khứ. rồi cái khuynh hướng tâm lý và môi trường sống. Môi trường sống này có nghĩa là mình sống ở đâu, mình thường gặp ai. Cái nếp sinh hoạt thường nhật của mình là gì? Thì ba cái này cộng chung gọi là môi trường sống. Thì do ba cái này để khiến mình thích cái này ghét cái kia. Và khi mà mình có được cái mình thích thì mình gọi đó là hạnh phúc. Mà khi mình phải chịu đựng cái mình ghét thì mình gọi đó là đau khổ. Mà chỉ vì cái chuyện trôn khổ mà tìm vui. thì chúng sanh chia ra làm hai hạng:

- Hạng thứ nhất là chỉ biết làm toàn điều tầm bậy thôi. Chỉ sống bằng tham sân si, làm toàn điều tầm bậy để mà trôn khổ tìm vui. Sát sanh trộm cướp lừa đảo.
- Còn cái hạng thứ hai khá hơn một chút, họ trôn khổ tìm vui bằng cách là tu tập. làm lành lánh dữ. để về các cõi nhân thiên sướng hơn.

Rồi sao nữa? Mãn thọ nó là trở về cái chỗ thấp nhất. Mà đã xuống rồi rất khó trở lên, rất khó trở lên, khó lắm luôn. Cứ như vậy. Nó làm nên cái vòng tròn luân hồi của mình, phải không? Làm nên cái vòng tròn luân hồi.

Thì ở đây sau cái đoạn đầu của cái cái phần mà mở kinh, cái phần khai kinh. Thì Phật dạy để giải thoát sinh tử tựa vào nhau mà có. Có giải thoát, có sinh tử mới có giải thoát. Đương nhiên giải thoát là đi luôn, nhưng mà sanh tử là sự quán quanh. Nhớ rồi đó. Cho nên mình nếu mà nói chính xác mình phải nói thế này, có vậy có sinh tử mới có giải thoát. Nói vậy tới đó thôi đừng nói thêm nữa nha. Hoặc còn nếu muốn nói thêm thì phải nói thế ở đâu thấy có có giải thoát, có Phật, có thánh. thì phải biết là ở đó, còn có người sanh tử thì chư Phật mới ra đời.

Phần còn lại của nội dung về kinh Tam Pháp nói cái gì? Tôi không giải thích từng điều, giải thích ba con không nhớ, nhìn vô bài kinh bà con thấy rồi. Tôi chỉ nói tinh thần, nói bài kinh thôi. Nghe cho kỹ cái chỗ này. Trước hết là mình mình phải đạo, đạo một đoạn về cái cái nội dung chánh kinh.

Cái đoạn tiếp theo là gì? Toàn bộ cái lộ trình sinh tử và lộ trình giải thoát. Nó là một cái sự kết nối liên tục của nhân và quả. Chỉ có khi chứng đạo, chứng niết bàn thì mới nằm ngoài nhân quả. Chứ còn mà hãy nói đến lộ trình giải thoát, lộ trình sanh tử bắt buộc nó phải nằm ở trên cái nguyên tắc nhân quả. Thì nhân quả ở đây nó gồm có hai đó là cái nhân quả báo ứng và nhân quả hiệu ứng. Đây

tôi còn gọi là nhân quả kỹ thuật á mà chỉ kỹ thuật thì nghe nó mới quá, nghe nó bù lon con tán quá. Cho nên tôi nói là nhân quả báo ứng và nhân quả hiệu ứng.

Nhân quả báo ứng là làm thiện được sướng thân, sướng tâm, ở các cõi trời, người. Làm ác bị khổ thân, khổ tâm, ở các cảnh sa đọa.

Nhân quả hiệu ứng là ngoài báo ứng thiện, ác thì bất cứ cái gì có lực tác động và phản ứng thì gọi là nhân quả hiệu ứng, có thể nó không liên quan đến thiện ác, hoặc nó liên quan rất gián tiếp.

Thí dụ như mình làm thiện, mình bố thí, trì giới, đời sanh ra, mình giàu, mình đẹp, mình khỏe, cái đó là nhân quả báo ứng.

Nhưng mà nhân quả hiệu ứng là sao? Chỉ cần có lực tác động và phản ứng thì nó là nhân quả hiệu ứng. Thí dụ mình làm thiện nhiều thì nó sẽ có tạo ra cái trớn để mai một mình làm thiện dễ hơn. Đó là nhân quả hiệu ứng đấy. Hoặc khi mà mình sống gần cái người xấu thì mình sẽ bị lây, thì cái đó là nhân quả hiệu ứng. Ở đây chưa kịp báo ứng chưa, chưa chưa chưa tới, chưa tới báo ứng. Ở đây mới hiệu ứng thôi. Ở cái chỗ mà thiếu điều kiện tu học thì mình sẽ khó mà tu học, đó là nhân quả hiệu ứng. Mà khi mà không chịu tu học mà mình bị sa. sa đọa đó, cái đó mới là nhân quả báo ứng, phải không?

Nhớ cái này. Cho nên á, trong kinh có ghi có hai cái cái cụm hai cái cái cái cặp thuật ngữ rõ ràng. Một cái là 'kamma', tức là nghiệp thiện ác, nói chung gọi là 'kamma'. Cái quả thiện ác nói chung là 'vipāka'. Còn cái nhân quả báo ứng là 'hetuphala'. Cái nhân quả hiệu ứng bao trùm cả cái nhân quả báo ứng. Nhưng mà trong cái nhân quả báo ứng thì nó thì chưa chắc. Cái nhân quả báo ứng phải nói vậy mới đúng nữa. Cái nhân quả báo ứng có cái nhân quả hiệu ứng. Nhưng mà nhân quả hiệu ứng thì chưa chắc là nhân quả báo ứng.

Bởi vì một vị A La Hán vẫn còn nhân quả hiệu ứng, nhưng mà nhân quả báo ứng thì hết rồi. Ngài có chỉ còn chịu quả xấu thôi, chứ ngài không có tạo thêm nhân nữa, ngài chỉ còn chịu quả ác thôi, phải không? Ngài không còn tạo nhân nữa. Cho nên chúng ta nhắc lại cái nhân quả báo ứng là cái nhân thiện ác. sướng khổ của cái nhân quả hiệu ứng là chỉ cần có lực tác động và phản ứng thôi. lực tác động và hệ quả phản ứng. Thì cái trong cái lực báo ứng á, nhân quả ứng nó có cả lực có cả nhân quả hiệu ứng, nhưng mà nhân quả hiệu ứng thì chưa chắc có nhân quả báo ứng.

Rồi. Bây giờ nghe nè. Trong đây ngài dạy rằng cái lộ trình sanh tử là sao ta? Ngày nào mà còn sống với các pháp bất thiện. Đây, ngày nào còn sống với cả pháp bất thiện. Thì ngài kể ra đó. Tôi không tôi tôi tôi không có kể ra, nó nằm nguyên trước mặt các vị đó, chơi với bạn xấu nè, lười nghe pháp nè, không thiết tha gặp gỡ thánh hiền nè, đấy, sống vô tâm vô quý, thiếu trí tuệ, thiếu tinh tấn nè, đấy.

Thì chính một loạt cái này, chính cái này nè, nó tác động cái kia. Nó tác động bằng hai luật nhân quả. nhân quả hiệu ứng hoặc là nhân quả báo ứng. Và không biết bao nhiêu lần tôi nói đến bốn cái luật nhân quả. là bốn cái mô gọi là cái mô hình vắn tắt, ngắn gọn của lý duyên khởi.

Lý duyên khởi mình kể cho đủ là 12. Có khi nó chỉ còn có 6, 5, 4, 3, ở đây tôi nói là bốn, đây tôi chọn cái bốn. Nói đến nhân quả đó. Mình phải hiểu như vậy nó mới sâu. Thiện ác nó tạo ra sướng khổ, đó là nhân quả. Cái gì đã có lỡ sanh ra rồi bắt buộc nó phải mất đi, cái đó cũng là nhân quả.

Nhân quả ở nghĩa vật lý, nghĩa khoa học á. Ở nghĩa khoa học thì nó không có vấn đề báo ứng ở đây, nhưng mà nó là nó là khoa học, nó là nhân quả hiệu ứng, phải không? Cho nên cái nhân quả ở đây nó nó có bốn. Có bốn luật nhân quả mà nó thu gọn lại cái giáo lý duyên khởi là gì?

Một là nhân tạo ra quả. Do chúng ta sống thiện mà sống ác. Cho nên chúng ta mới có cái hình hài của cái nhân thiên hoặc là của cái loài sa đọa. Xong chưa? Rồi trong hình hài nhân thiên mà sa đọa đó chúng ta sướng khổ như thế nào đó thì cái này được gọi là nhân tạo ra quả.

Rồi cái luật thứ hai đó, không phải luật thứ hai mà là cái bước tiếp theo đó là quả tác động quả. Có nghĩa là khi chúng ta nhận quả thiện hay quả xấu á, nó lại là điều kiện để chúng ta nhận vô số những cái quả khác tương ứng. Tôi đã nói cái này không biết bao nhiêu lần. Thí dụ như khi mà mình sanh về các cảnh trời chẳng hạn, mình đâu có cơ hội bị người ta đánh chửi, đâu có cơ hội để mà bị tên rơi đạn lạc, chiến tranh, Thiên tai nhân họa. Chúng ta không có cơ hội đó.

Rồi. Nhưng mà do cái quả nào đó chúng ta phải làm con con người, hoặc là làm con lợn, làm con chó, làm con chồn, làm con nai, làm con nhím thì chúng ta mới có cơ hội để mà nhận các cái quả

khác, tương nhiên cái quả bị sát thương, tai nạn, phải không? Thì trường hợp được gọi là quả tác động quả.

Rồi trường hợp thứ ba là quả tác động nhân. Tức là khi mà mình nhận một cái quả xấu, quả tốt nào đó để sanh ra trong một cái hình hài, một thân phận, một hoàn cảnh, một môi trường, một điều kiện nào đó thì chúng ta sẽ sống thiện dễ hơn hoặc ác hơn, hoặc dễ thiện dễ hơn và sống ác dễ hơn.

Thì trong trường hợp này được gọi là quả tác động nhân. À, tôi nhắc lại. Một là nhân tác động quả. Nhân tạo ra quả, có nghĩa là chính làm những cái chuyện thiện ác để tạo ra hai quả sướng khổ siêu đọa. Rồi cái thứ hai là quả tác động quả, tức là khi nhận cái quả sướng khổ siêu đọa đó đó, chúng ta mới có điều kiện nó nhận tiếp những cái quả báo khác tương ứng, nó vừa vặn với cái thân phận hình hài, môi trường, điều kiện hoàn cảnh đó.

Đó là quả tác động quả. Cái ba là quả tác động nhân trong cái cái lúc mà nhận quả đó. Tùy cái quả mà chúng ta sẽ làm ác hay làm thiện dễ hơn. Bây giờ mình nhìn cho đời sống Phật tử mình thấy. Có nhiều người nghèo quá, khó đi chùa, khó học đạo, khó ngồi thiền, thậm chí khó giữ giới luôn, phải không? Đây.

Rồi có những người rất là giàu. Nhưng mà bị một cái ràng buộc ở trong gia đình. Do bên do chồng, con, cha, mẹ, khó khăn. Họ không cho đi, hoặc là người tà kiến, họ không cho đi, hoặc là họ thương mình quá, họ không muốn xa mình, họ không muốn cho mình đi giữ khóa thiền. Không cho mình đi dự khóa học. Họ xa mình không được. Tức là nhiều khi do cái quả lành mà nó lại trở thành chướng duyên đấy, quả lành nha, mà nhiều khi nó lại chướng duyên. Nói gì là quả xấu.

Người ta người ta không thương mình, người ta đày đọa mình thì rồi để cho mình sống bất thiện thì cái đó là dễ hiểu, còn đằng này người ta thương mình, nhưng người ta cũng đày mình vô đường xấu. được, phải không? Thì trường hợp này được gọi là quả tác động nhân là như vậy, tức là do nhận cái quả thiện ác nào đó. Mà quả thì lúc nào trong cái thân người mình lúc nào nó cũng có trong kinh Đại nghiệp phân biệt Đức Phật dạy lúc nào mỗi chúng sanh nó có hai ba thứ nghiệp nó đi chung đó là nghiệp đen và nghiệp trắng.

Mình tạo nghiệp đen tức là nghiệp của xấu á, nó cho quả xấu. mà tạo nghiệp trắng tức nghiệp thiện nó cho quả thiện. Nhưng mà nó có trường hợp là có những cái, không phải có những, mà có vô số lần trong kiếp luân hồi mình tạo cái mình có cái tiểu tu mà vừa trắng vừa đen. Đây.

Cho nên bây giờ mình sanh ra cái quả nó vừa đen vừa trắng. tức là sanh ra giàu có, nhưng mà trong cái giàu có mình phải chấp nhận vô số cái hệ lụy.

Đây, vô số cái hệ lụy của cái giàu đó. Người ta xấu, người ta nghèo, người ta bệnh, người ta dốt, xấu, nghèo, bệnh, dốt, người ta khổ đã đành. Còn mình đẹp, mình giỏi, mình giàu, mình khỏe, vậy đó mà nhiều khi nó lại là tạo ra vô số cái hệ lụy tương ứng. Cho nên. Cái trường hợp ba là cái gì ta? Trường hợp ba đó là quả tác động nhân. Có nghĩa là cái mình mình tạo đủ thứ nghiệp lành mà ngoài đời sau sanh ra đó mình lại gặp nhiều chướng duyên không có tu học được. Còn có nhiều người đó thì họ phước lành họ không có nhiều bằng mình nhưng mà họ lại có điều kiện tu học.

Có nhiều người họ đời họ nó nó không có khổ nhiều nhưng họ xấu. Họ không có khổ nhiều nhưng họ nghèo, họ không có khổ nhiều nhưng họ dốt, có, tôi có thấy trường hợp đó, có, có. Tại vì nó đơn giản quá đó, cái đó nó nó trơn tru.

Nhưng mà có người đó do nó thiếu từ tâm nó đâm ra nó khổ. Đây, có người khổ do thiếu, người khổ người khổ người khổ do thiếu, người sướng do thiếu.

Rồi cái đủ cũng vậy, có người sướng do đủ mà có người khổ do đủ. Là do sao là do cái kiểu tạo nghiệp của mình kiếp xưa. Cho nên bây giờ nó mới cho ra một cái kiểu quả mà từ đó mình làm thiện hay làm ác dễ hơn.

Đây. Và cuối cùng, tức là nhân tác động nhân. Có nghĩa là khi mình mình làm ác mà trên năm bảy lần hay có chữ vài chữ trên một lần đó là sẽ thành thói quen.

Nó gọi là nhân tác động nhân, nha, nó thành thói quen. Mà cái từ là thường cận y đó. Đây, mà cái thường cận y đó là một cái duyên rất là quan trọng ở trong 12 duyên khởi.

Đây, rất quan trọng trong 12 duyên khởi.

Như vậy thì nguyên cái bài kinh này tôi không có giảng từng điều, tôi chỉ nói cái luật chung. Luật chung là cái dòng dòng luân hồi, lộ trình luân hồi và lộ trình giải thoát. Nó được tác động bởi cái nguyên tắc nhân quả.

Mà cái nhân quả này nó gồm có hai hai đó là nhân quả báo ứng và nhân quả hiệu ứng. Và nhân quả hai cái này là nó lại gồm có bốn trường hợp, đó là nhân tạo ra quả, quả tác động quả, quả tác động nhân và nhân tác động nhân.

Có nói về có nghĩa là vạn vật trong đời đất này cái gì cũng do các duyên, tức là các điều kiện tạo ra. Và bản thân nó lại là điều kiện cho vô số cái khác.

Đây, nó rồi là nó rồi chỗ đó đó. Nó rồi chỗ đó, cái gì nó cũng do duyên tạo và nó bản thân nó đó được duyên tạo mà nó lại cũng là duyên để tạo ra cái khác. Ví dụ, do mình là bố thí giữ giới mình sanh ra đó mình được bao nhiêu cái phước lành. Rồi trên cái nền tảng phước lành này nè. Đây, trên nền tảng phước lành này là mình bắt đầu mình mới có điều kiện để sống thiện hơn hoặc là bất thiện hơn. Đây, và quý vị hỏi tại sao kỳ vậy?

Dạ, tùy người. Bởi vì cái nền tảng sinh tử của mình tôi nhắc lại, tôi nhắc lại nền tảng sinh tử mình có ba là:

- Tiền nghiệp
- Khuynh hướng tâm lý
- Môi trường sống.

Mà ba cái này ở mỗi người không giống nhau.

Kể cả trường hợp song sinh đi ra từ một trứng, phải không? Cùng một cha, một mẹ, cùng một mái ấm gia đình, cùng một môi trường, học đường, xã hội, chính trị, văn hóa, phải không? Kinh tế, cái gì cũng chung hết, vậy mà. Tôi xin đoan chắc 1.000% là cái phận đời của của cái cặp song sinh này không cách nào giống nhau. Bây giờ nói chuyện nhẹ thôi. Cái sức khỏe của hai người này, bên cạnh điểm đồng nó còn vô số cái điểm khác biệt. Là sao? Là vì lớn lên làm sao mà hai người này có cùng một sở thích, ăn thích ăn uống được, làm sao mà hai người này cùng yêu một đối tượng được, làm sao mà hai người này ở cùng một chỗ được, một môi trường dưỡng khí được. Thấy chưa?

Thế là phải tách. Mình mình ăn uống khác nhau, cái môi trường sinh hoạt khác nhau, cái yêu nhằm yêu khác đối tượng, nó cũng là một ảnh hưởng sức khỏe. Đừng có nói vợ chồng mà nói quan hệ sa môn và cư sĩ. Có những cái lớp học mà người ta đến bên cạnh tôi đó, cách mỗi ngày người ta nấu ăn cho tôi trong khóa học, toàn cái lớp học tôi mập ú, có. Nhưng mà có những cái lớp học đó, sau hai tuần học viên đi tới suy kiệt, tàn tạ. Họ thương mình đó, có thương. Nhưng mà cái quan điểm, cái quan điểm. Đây, lập trường của họ trong cái chuyện nấu ăn, trong cái chuyện mà chăm sóc sức khỏe, trong cái y lý, y đạo, y thuật của họ, nó không giống nhau. Có người gặp mình là họ cứ bắt mình là phải thực dưỡng. Mà mình thì đó giờ mình đâu có thực dưỡng, bắt ăn cái đó rất là lạ.

Thì thế là mình ăn vô ăn vô thì đi cần 10 ngày là má đó đó, cái má nó hóp, mắt thực. Đây, người nó húp húp, mà cái gì với cái có tuổi rồi nó xuống một cái nó xuống cái ớt, nó xuống được cái nó lên khó. Đây. Đó là may có đó là quan hệ thầy trò mà quan hệ thầy trò mà chỉ có có một tuần lễ 10 ngày thôi đó, 10 ngày thì nửa tháng rồi đó, mà cái sự chăm sóc này của ảnh hưởng, như vậy nói gì là cái của hôn nhân, mà nói chung cái cha mẹ với vợ chồng với anh em trong nhiều ngày, nhiều tháng thì bắt buộc.

Cho nên mình thấy cái môi trường sống nó rất quan trọng, cái tiền nghiệp, rồi cái khuynh hướng tâm lý, cái môi trường sống là nền tảng, hành trang mỗi người khác nhau.

Nội dung bài kinh, chúng ta được tạo bởi vô số duyên, chúng ta gồm lộ trình Sanh Tử và Giải Thoát, trong mỗi ngày để đi, trên ba nền tảng sinh tử chính: Tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý, môi trường sống => bây giờ mình có kiểu sống thế nào? Và tôi chốt lại nội dung mà kinh là cái gì?

Thì chính vì ba cái nền tảng đó, cho nên bây giờ mình có kiểu sống như thế nào. Và tôi phải nhắc lại một câu, tôi nói hoài.

Chính vì chúng ta đó là mà là có một cái vốn liếng khác nhau, có một môi trường sống khác nhau.

Cho nên trong từng phút chúng ta đang kín đáo có mặt trên con đường dẫn về đâu đó, và trong từng phút chúng ta đang xây dựng chôn về cho mình sau này.

Dầu muốn dầu không, dầu biết hay không biết thì chúng ta luôn luôn bị đẩy về phía

trước, bị đẩy về phía trước và cái ở sau lưng mình nó trở trêu thay nó lại là nền tảng cho cái quãng đường sắp tới đây. Và cái chuyện đó có thể mình không biết, có thể mình không muốn, mình không có muốn mà phàm phu mình nó gọi những cái nó vui lắm, vui lắm, thú vị lắm, buồn cười lắm.

Ngay hiện tại thì ai cũng muốn sống sướng. Nói nôm na là sống bất thiện đi. Ngay hiện tại thì ai cũng muốn sống bất thiện. Nhưng mà khi nhìn về quá khứ thì ai cũng muốn mình có một cái quá khứ thánh hiền. Nghĩ kỹ coi tôi nói đúng không? Ai cũng muốn mình có một cái hiện tại là phạm phu và có một cái quá khứ thánh thiện. Tại sao tôi nói như vậy?

Tại sao một cái hiện tại phạm phu là mình phải vui chơi, phải hưởng thụ, phải yêu đương phải không? Phải sung sướng phải không? Đó gọi là cái gọi là cái hiện tại phạm phu.

Nhưng mà khi mà mình nhớ lại tháng trước, tuần trước, hôm qua, rồi năm trước, 10 năm trước thì mình cứ mong là giá mà mà thời gian đó mình dành thời giờ ngồi thiền nhiều hơn, giữ giới nhiều hơn, bố thí nhiều hơn, học hỏi giáo lý nhiều hơn.

Đấy. Và nếu mà mình mà có muộn màng lắm, lắm. Thì đến cái năm mà 80, 90 tuổi ở trên cái giường mà chết giường bệnh mình cũng mong giá mà chục năm qua mà mình kiểm soát được, điều chỉnh được bản thân, làm chủ được bản thân. Phải không? Để mình làm một tăng ni, một cư sĩ miên mật tinh tấn, tu hành ngoan lành thì bây giờ hay quá, hay quá. Bởi vì 70 năm mà hưởng thụ giờ nghĩ lại nó vô duyên, vô nghĩa, vô ích và rất là bậy bạ. Đấy, rất là bậy bạ.

Nhưng mà đó là lúc sắp đi, còn hể mình còn khỏe mạnh, còn đi bộ, còn du lịch, còn mua sắm được, còn ăn chơi hưởng thụ được. thì mình luôn luôn là sống trong một cái kiểu sống mâu thuẫn. Đó là luôn muốn sống trong cái hiện tại phạm phu và có vậy đó. Hiện tại thì muốn phạm phu mà lại thêm có một cái quá khứ thánh thiện. Đấy. Thì nguyên cái bài kinh này có nội dung như vậy, có nghĩa là từng phút trôi qua, với cái kiểu sống của mình, mỗi cái thiện của mình nó từng phút trôi qua. Từng phút trôi qua. Mỗi cái thiện của mình nó làm nền cho cái thiện khác, mà mỗi cái bất thiện của mình nó làm nền cho cái bất thiện khác. nó làm nền bằng hai cách, bằng hai luật nhân quả, tức là nhân quả hiệu ứng và nhân quả báo ứng.

Có thể ngay bây giờ thì nhân quả báo ứng mình chưa có thấy đâu, nhưng nhân quả hiệu ứng là có thiệt. Chơi mà bạn xấu là chỉ có đi xuống. Một cái đời sống tinh thần mà yếu kém, nghèo nàn thì chỉ có đi xuống, không có an lạc. Một đời sống thiếu trí tuệ, một đời sống thiếu tinh tấn, một đời sống thiếu chánh niệm, một đời sống thiếu thiền định, thiếu từ tâm thiếu niềm tin thì không an lạc được. Thì chắc chắn báo ứng đời sau chưa thấy thì mình ngay bây giờ cái cái nhân quả hiệu ứng là có thiệt, là mình không an lạc. Không an lạc được.

Tôi đã từng thấy, tôi đã từng thấy và đã tiếp xúc, tiếp xúc. Tận mắt, tận tai. Những người có giàu lắm. Nhưng mà khi họ nghèo về đời sống tinh thần, đáng sợ lắm, rất là đáng sợ. Chỉ cần bác sĩ mà họ phán một cái. Thời gian vừa qua, một trong những người mà sponsor quan trọng hàng đầu của cuộc đời tôi, không có nhiều, có bốn năm người thôi. Tôi làm thầy tu 46 năm thì cái người mà tôi gọi là người hộ trì đó, thì chưa đầy một bàn tay. Chưa đầy bàn tay. Hộ trì là sao? Có nghĩa là mình có ra sao họ cũng thương. Và mình họ có cháo là họ gửi cho cháo, mà họ có cơm họ cho cơm đó, gọi là hộ trì, phải không? Chịu đựng tha thứ cho mình mà lúc nào cũng thương mình như máu mủ. Chưa đầy bàn tay, trong số đó có một người sắp bỏ tôi mà đi.

Thì phải nói là tôi cũng già rồi, tôi cũng già đâu còn trẻ nữa, sắp 60, nhưng mà sốc dữ lắm, mà lúc đó tôi mới lại nhớ, là nếu ngay bây giờ mà mình không có tạo ra một cái lực đẩy thiện pháp, thì trước hết là những người thân thuộc của mình ra đi mình chịu không nổi. Rồi sau đó là bản thân mình, mình chịu không nổi. Cho nên làm ơn nhớ giữ gìn cái bài kinh Tam pháp này rất là quan trọng. Phật dạy cái gì? Cái đời sống mình giây phút trước nó là tiền đề cho giây phút sau. Nó là tiền đề, nền tảng cho giây phút sau. Nó là nền móng, nó là cơ sở cho cái sau. Nó là vốn liếng là hành trang cho cái sau.

Cho nên bắt buộc chúng ta phải từ bỏ cái nếp sống mâu thuẫn. Tức là luôn thích sống một cái trong một cái hiện tại phạm phu mà vẫn mong có một quá khứ thánh thiện. Thì đương nhiên mỗi người có một kiểu tu. Chứ bây giờ các vị trong room mình nhiều người cũng muốn chửi cha tôi, đó là ông giảng nhưng mà ông có tu hay không? Dạ. Xin thưa các bố, mỗi người có một cái kiểu tu, có một cái kiểu thâm thía, có một kiểu từa tâm đắc, miễn sao đứng trước cái quan tài mình có cái cảm để mà đi. Nhớ cái đó, cái nó quan trọng lắm luôn. Người ta có ra sao mặc xác người ta nhưng mà phần mình cứ nhớ cái phút giây trước đó là tiền đề cho cái giây phút sau. Hôm nay là cái tiền đề cho ngày mai. Tháng này nó là cái tiền đề cho tháng tới. Năm nay là tiền đề cho năm sau và cứ như vậy. Thập

niên này, thập niên sau, đời này và kiếp sau. Ta bắt buộc phải nhớ như vậy. Nguyên cái ba kinh này có nội dung đó thôi.

Chứ là chính cái ác này nó nuôi dưỡng cái ác sau. Cái thiện này nó nuôi dưỡng cái thiện kia. Và đối với người cầu đạo Bồ Đề vô thượng thì luôn luôn phải treo cái cứu cánh giải thoát luôn trước. Đó là cái mục đích tối hậu. Và với cái mục đích đó thì mỗi mỗi phút giây sống thì nói thiện và nghĩ thiện ở mình, đó là nó trở thành cái hành trang, đó là cái tư lương. Làm ơn nhớ giùm cái này.

Những gì mà chúng ta nhận được ngay bây giờ, chúng ta nhìn lại cuộc đời mình coi. Dầu mình là một người đang nghèo khổ, bán vé số, buôn gánh bán bưng, nhưng mà mình biết được Phật pháp, thì mình phải thấy rằng mình cũng gọi là công đức vô lượng mới được như vậy, mới được cái quả cái có một cái đời sống tâm linh, được mang thân người. Và nếu bây giờ mà không ráng thì đời sau kiếp khác có được mang cái thân người để đi bán vé số như vậy nữa hay không.

Tôi lựa một cái mảnh đời cơ cực nhất. Rồi bây giờ tôi nâng lên cấp nữa, có những người đủ ăn đủ mặc mà được là Phật tử, có nhu cầu đời sống tâm linh. Đây. Thì cũng phải nhớ. Mình hồi xưa mình làm sao, bây giờ mình mới được như vậy. Phải làm sao để đời sau cỡ này trở lên đừng có tệ hơn.

Đây, cứ nhớ như, chứ bây giờ kêu niệm tùm lum nó ngán lắm, bây giờ mình nhìn niệm mình đi, nha, mình niệm mình. Mình cứ ăn rồi có ngó vô mình mình niệm, phải không?

Hồi xưa mình làm sao mà bây giờ có đủ tay chân, bàn tay năm ngón, bàn chân năm ngón, phải không? Mình tu làm sao mà bây giờ mình có ngũ quan, mắt, tay, mũi, lưỡi đầy đủ, không có khiếm khuyết, phải không? Mình hồi xưa mình cũng tu hành sao mà bây giờ mình không bị khủng điên ba trợn, không bị trì độn, phải không? Tâm thần, đây, mình cũng tu hành sao đó mà bây giờ mình được gặp Phật pháp, mình có một đời sống tâm linh, mình có thể sống vui với cái nếp nghèo, nó là dấu vết cho thấy mình tu hành dữ dội. Dữ rất là dữ dội, rất là ghê gớm, rất là đáng nể, mặc dù nghèo, đúng, nhưng mà mình có thể cười được với cái tô mì gói đối với tôi nó còn đáng nể hơn là mâm vàng chén ngọc mà cái đời sống tâm linh thì chưa được đầy lá me.

Trong kinh nói mấy người như vậy đó gọi là mấy người com thừa canh cặn, có nghĩa là sao? Có nghĩa là họ chỉ ăn đồ cũ thôi, nha. Kinh nói mấy người mà có hưởng mà không có tu thì chỉ là mấy người ăn com thừa canh cặn. Mà mình mình phải biết tạo ra cái mới.

Trong kinh nói có 3, 4 kiểu ăn. Ăn như chủ, ăn như là tớ, ăn như là bạn.

Ăn như là tớ, càng ăn, càng gieo nghiệp xấu, nuôi thân. ăn như là bạn, có tu nhưng vừa đủ cho mình thôi. ăn như kẻ mắc nợ. ăn như ăn trộm. Cho nên cái bài kinh này nó nhắm tới cái gì? Nhắc mình một chuyện. Đời sống. ăn như là tớ. ăn như là tớ là sao? Tức là càng ăn thì càng gieo thêm cái nghiệp xấu. nó nuôi cái thân này nó mập cái này ra. Chừng mà càng ăn càng gieo mầm sanh tử. Ăn như kẻ mắc nợ, ăn như kẻ ăn trộm. Đây. Ăn như nô lệ vậy đó, cái chén com chan nước mắt.

Rồi thứ hai là ăn mà như bằng hữu, có nghĩa là, nhớ là tu ba mớ, có tu nhưng mà chỉ vừa đủ cho mình thôi. Ừm, có tu, nhưng mà vừa đủ cho mình, rồi là ăn như bằng hữu.

Còn kiểu ăn của chủ nhân là sao? Chủ nhân là sao ta? Là là cái người ban phát com gạo áo tiền cho người làm công, đúng không? Đây. Thì ở đây cũng vậy. Chủ nhân đây có mình ăn kiểu chủ nhân là mình ngoài cái chuyện tu học cho bản thân. mình còn. mình còn là cái phước điền cho người khác gieo trồng công đức nữa.

Đây còn có những cái kiểu ăn miếng com đưa vào mồm chỉ gieo mầm sanh tử.

Còn thứ hai là miếng com đưa vào mồm đó, vừa đủ cho cái thân này có sức khỏe để tu tập. Mặc dù chưa tu chưa tới đâu nhưng mà cái kiểu ăn của bạn hữu.

Nhưng mà kiểu ăn thứ ba mới ghê. Ăn như ông chủ có nghĩa là mỗi miếng com mỗi ngụm nước mình ăn vô là mình đem lại công đức cho người khác ăn như ông chủ vậy đó. Đây nhớ không?

Cho nên ý cái bài kinh này nhắm được cái gì? Nhắc mình một chuyện. Đời sống nó là một dòng chảy của nhân và quả. Nhân quả báo ứng và nhân quả hiệu ứng.

Và trên cái dòng chảy đó, chúng ta có có hai cái hướng đi, đó là lộ trình giải thoát và lộ trình sinh tử, lộ trình nào cũng được thiết lập ở trên cái gọi là nhân quả báo ứng và nhân quả hiệu ứng. Cái thiện trước nó nuôi cái thiện sau, cái ác trước nó nuôi cái ác sau.

Đó là cái trón, cái đà, nó đẩy, đó là cái lực đẩy. Mà ở đâu có lực đẩy, ở đâu có hiệu ứng. Tùy thuộc vào cái kiểu tu học của mình.

Trong kinh, trong giáo lý A Tỳ Đàm ghi rất rõ, nhân nào quả đấy. Người không học giáo lý, nghe người ta nói bắt trước như vẹt, nhưng mà không hiểu nhân nào quả nấy là làm sao.

Làm công đức mà với một nhân thức, không phải làm do ngẫu hứng, làm để cầu danh, cầu lợi, cầu tình, mà làm vì của trí tuệ, hiểu biết Phật pháp, đó gọi là tâm đại thiện hợp trí.

Thứ hai, làm bằng cái sự hào hứng, không phải hờ hững. Ai rù làm xiu xiu ỉn ỉn.

Cái thứ ba làm với một cái tâm tự phát, không ai bị ai tác động và bản thân cũng không có chán chừ do dự. Đấy.

Thì mình làm công đức mà bằng ba cái khía cạnh tâm lý, nhưng mà bằng ba cái chất lượng tâm lý như vậy, thì mình sanh ra vừa thông minh, nhanh nhẹn, vui vẻ.

Và trên cái nền tảng mà thông minh, nhanh nhẹn và vui vẻ này nè, mình đương nhiên là có một đời sống rất là an lạc. Và có những người cũng được mang thân người mà cái đầu óc nó chậm lăm. Nói không hiểu, nghe không nhớ, trường hợp đó nhiều lắm.

Tôi đã dạy tôi gặp nó nhiều lắm. Nói không hiểu. Họ đó là chỉ lay quay lay quay một vài cái ví dụ như là, cái gì để nhớ, bố thí đi con, niệm Phật đi con, đó, vậy biết nhiều chứ còn giảng sâu nó ngủ, nó ngủ, chịu không nổi.

Chiều qua có một Phật tử ở bên Tiệp, nói chữ ‘Phật tử’ là tôi nói trong ngoặc kép, chứ đối với tôi cái đó chưa đủ tầm gọi là Phật tử. Mà đây họ kêu mình bằng thầy đó, trong nhà có bàn Phật nên kêu Phật tử vậy thôi. Họ hỏi tôi mấy câu mà tôi chết điếng luôn.

Tôi tôi nghĩ trời đất ơi. Đi chùa làm phước, bố thí, học, tham dự khóa học. Bao lâu mà bây giờ đi hỏi mấy cái câu mà tôi nói là. Tôi chỉ còn 1 cách trả lời thôi. Tôi nói thôi bây giờ cô làm sao cô sống cho vui. sống sao mà vui mình với vui người, bớt hại người khác, bớt tự làm khổ mình, vậy là tốt lắm rồi. Tôi không có còn biết nói cái gì hơn nữa, tôi chỉ nói tới đó, tôi nói thôi bây giờ cô nhớ cái đó.

Sống bằng chữ vui đây. Sống sao mà cho mình vui, người khác vui. Hạn chế cái chuyện làm người khác buồn, làm cho mình khổ, bớt. mình khổ. Bớt là các buồn. Chỉ treo cái chữ vui đằng trước thôi. Chữ cô đừng có hỏi han, học tập không có nổi đâu. Tôi nói cô buồn, cái cô coi như nguyện đi.

Nguyện chuyển kiếp đi. Chữ bây giờ không có thầy bà nào cứu cô nổi. Cái người cứu được cô là đã niết bàn 26 thế kỷ rồi. Tôi biết tôi nói nó rất là ác nhưng mà quý vị phải gặp mặt bà đó, quý vị mới hiểu tại sao mà tôi lạnh lùng mà mà hờ hững mà vô trách nhiệm đến như vậy.

Đấy. Cuối cùng thì vì đại bi thì tôi cũng nói tôi cũng nói là tôi tặng bà chữ vui thôi, chữ thiện tôi không có dám nói nữa. Vì mắc công giải thích nó mệt lắm. Vì tôi treo chữ vui cho nó dễ hiểu, tôi nói bây giờ cuộc sống làm sao. Mà cho cô vui mà người khác cũng vui. bớt làm tổn hại người khác, bớt làm tổn hại mình, thì thôi xong.

Đấy. Tôi quay trở lại đó là cái luân hồi và giải thoát nó là hai cái lộ trình. được thúc đẩy trên cái luật nhân quả mà nhân quả là nhân quả báo ứng và nhân quả hiệu ứng, hồi nãy tôi giảng bốn luật nhân quả rồi, phải không? Cái thiện này nó thúc đẩy cái thiện kia.

Chuyện đầu tiên tôi nhắc lại, là nhân tạo ra quả, nhân lành quả lành, nhân lành, nhân xấu tạo ra quả lành, quả xấu. Cái trường hợp thứ hai, cái bước hai đó là quả tác động quả. Tức là khi mình nhận quả lành hay quả xấu thì mình sẽ có cơ hội để mình nhận những cái quả tương ứng, cái quả mà nó cùng chung một family một group, một loại đấy. Rồi cái thứ ba đó là quả tác động nhân. Khi mình nhận một cái quả báo nào đó là mình sẽ dễ làm thiện hay dễ làm ác hơn. Đấy, cái đó có. Rồi cái thứ tư là nhân tác động nhân. Có nghĩa là cái nhân thiện sẽ nhân thiện trước nó tác động nhân thiện sau dễ hơn. Mà mình sống ác quá, một sống ác nó cũng dễ hơn.

Đấy. Thì bốn cái này ghép lại nó thành nói nói gọn là bốn, mà nói đủ là 12 cái duyên duyên vô minh duyên hành thành duyên thức là nó vô đủ đây, phải không? Đấy. Thì nguyên cái bài kinh này nè, bài kinh Tam pháp này, tôi cho là rất quan trọng, không quan trọng làm sao mà tôi tôi tôi tôi trích lục vào trong Kalama được. Đấy. Bài kinh này rất là quan trọng. Bài kinh này cho mình thấy một cái lộ trình sinh tử và giải thoát diễn ra trên cái nguyên tắc nhân quả. nhân quả báo ứng và nhân quả hiệu ứng.

Ok, nghe nhiều cũng vậy thôi. Đấy. tôi đang mệt lắm, ba cái vụ vấn đáp đề bữa nào tôi khỏe thì bữa nào tôi sẽ dành hẳn một buổi vấn đáp, phải không? Các vị cứ dồn hết một đồng không bỏ đâu,

không có quýt đâu. Chúc bà con một ngày vui và mong rằng mọi chuyện sẽ qua đi tốt, tốt đẹp trong đời mỗi người.Dạ, cảm ơn quý vị. Dạ.Dạ, cảm ơn.

Tóm Lược Bài Giảng Kinh Tam Pháp

1. Khởi điểm

Không có sanh tử thì cũng không có giải thoát.

Chư Phật xuất hiện nhờ nhằm chán sanh-già-bệnh-chết.

Hai điều kiện tiến đạo:

Parato ghosa / Paraghosa – học từ minh sư, thiện hữu.

Yoniso manasikāra – tư duy đúng đắn.

2. Nền tảng của lộ trình

Lộ trình sanh tử và giải thoát đều vận hành trên luật nhân quả.

Hai loại nhân quả:

Báo ứng (kammavipāka): thiện ác đưa đến sướng khổ.

Hiệu ứng (hetuphala): mọi tác động – phản ứng (có thể ngoài phạm trù thiện ác).

→ Ví dụ: gần bạn xấu bị lây, có điều kiện thuận thì dễ tu.

3. Bốn mô hình nhân quả (rút gọn duyên khởi)

Nhân tạo quả – nghiệp thiện/ác đưa đến quả lành/dữ.

Quả tác động quả – quả hiện hữu kéo thêm chuỗi quả cùng loại.

Quả tác động nhân – quả hiện hữu ảnh hưởng thiện/ác dễ hay khó.

Nhân tác động nhân – lặp lại thành thói quen (thường y).

4. Ba nền tảng sinh tử

Tiền nghiệp.

Khuynh hướng tâm lý.

Môi trường sống (nơi chốn, quan hệ, nếp sinh hoạt).

→ Song sinh cũng khác phận đời do 3 yếu tố này.

5. Chuỗi sướng – khổ

Toàn bộ đời sống xoay quanh thích – ghét → sinh ra sướng – khổ.

Hai cách “trốn khổ tìm vui”:

Phàm phu: chạy theo tham-sân-si.

Người thiện: tu để sanh nhân-thiên → vẫn luân hồi.

6. Thực hành

Chất lượng tâm khi làm thiện quyết định quả:

Hợp trí, nhiệt tâm, tự phát.

Ăn dụ cách ăn:

Ăn như nô lệ: càng hưởng càng gieo nghiệp xấu.

Ăn như bạn: tu vừa đủ cho mình.

Ăn như chủ nhân: vừa tu vừa làm phước điền cho người khác.

7. Rủi ro và chướng ngại

Giao du ác hữu, lười nghe pháp, vô tâm vô quý, thiếu chánh niệm, thiếu tinh tấn.

Môi trường bất lợi (gia đình, xã hội) → quả lành thành chướng duyên.

Thói quen bất thiện kéo dài.

8. Kết luận

Mỗi phút giây hiện tại là nền cho phút giây kế tiếp.

Thiện nuôi thiện, ác nuôi ác.

Báo ứng có thể chưa thấy, nhưng hiệu ứng thì thấy ngay.

Treo cứu cánh giải thoát làm mục tiêu tối hậu.